

**Przestrzeń religijna Europy Środkowo–Wschodniej
w średniowieczu**

**Religious Space of East–Central Europe
in the Middle Ages**

pod redakcją Krzysztofa Brachy i Pawła Krasa

Warszawa 2010

Seria wydawnicza:
**Przestrzeń religijna Europy Środkowo–Wschodniej otwarta
na Wschód i Zachód, pod redakcją Jerzego Kłoczowskiego, tom II**

Materiały Konferencji Międzynarodowej Komisji Historii i Studiów
nad Chrześcijaństwem (CIHEC), Lublin–Lwów,
6–10 września 2007

Proceedings of the Conference of the Commission Internationale
d’Histoire et d’Etude du Christianisme (CIHEC), Lublin–Lviv,
6–10 September 2007

Warszawa 2010

Recenzenci tomu: prof. dr hab. Urszula Borkowska,
prof. dr hab. Stanisław Bylina

Wydanie publikacji dofinansowane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
(Umowa nr 865/DWB/P/2009)

Redakcja: Agnieszka Skudzińska

Projekt okładki: Beata Gratys

Na okładce: freski rusko-bizantyjskie z Kaplicy św. Trójcy na Zamku Lubelskim
(© Muzeum Lubelskie w Lublinie)

© Copyright by Wydawnictwo DiG, 2009

ISBN 978-83-7181-635-2

Skład i łamanie: Mercurius, Olsztyn

Wydawnictwo DiG Sp. j.
01-524 Warszawa, al. Wojska Polskiego 4
tel./fax (+48 22) 839 08 38
e-mail: biuro@dig.pl; <http://www.dig.pl>

Druk cyfrowy

Spis treści / Contents:

Wykaz skrótów / <i>List of Abbreviations</i>	7
Jerzy Kłoczowski, <i>Wprowadzenie / Introduction</i>	9
Krzysztof Bracha, Paweł Kras, <i>Wstęp / Preface</i>	13

I

Kultura religijna / Religious Culture

Wojciech Iwańczak, <i>Miles Christi. Uwagi o religijnych aspektach etosu rycerskiego</i>	19
Maria Starnawska, <i>Relics as the Basis of Order in the Life of a Community</i>	31
Barbara Trelińska, <i>L' épigraphie en tant qu' expression de la culture religieuse en Petite Pologne médiévale</i>	47
Izabela Skierska, <i>Handel w dzień święty w Polsce średniowiecznej</i>	55

II

Prawo kanoniczne i ustawodawstwo synodalne / Canon Law and Synodal Legislation

Jerzy Kaliszuk, <i>Texts of synodal statutes in social communication of late medieval Poland — as exemplified by the Wieluń-Kalisz statutes of Mikołaj Trąba</i>	67
Blanka Zilyńska, <i>Les nouvelles formes de la synodalité à la fin du Moyen Âge: la Bohême dans le contexte de la Réforme européenne</i>	79

III

Biskupstwa i parafie / Bishoprics and Parishes

Józef Szymański, Henryk Wąsowicz, <i>Biskupstwa Polski w średniowieczu</i>	103
Leszek Poniewozik, <i>Średniowieczne parafie kolegiackie w diecezji krakowskiej</i>	123
Renata Trawka, <i>Metropolia lwowska obrządku łacińskiego w wiekach średnich i wczesnym okresie nowożytnym. Stan i perspektywy badań</i>	141

Piotr Plisiecki, <i>Akt wdzięczności czy zapłata? — z badań nad rozumieniem dziesięciny w Polsce średniowiecznej</i>	181
Stanisław Olczak, <i>Wezwania kościołów i treści obrazów w ołtarzach XVI–XVIII wieku na przykładzie archidiakonatu wrocławskiego</i>	189

IV

Kaznodziejstwo jako instrument ewangelizacji / Preaching as an Instrument of Teaching

Krzysztof Bracha, <i>Średniowieczne kaznodziejstwo w Europie Środkowo– –Wschodniej. Stan badań i perspektywy badawcze</i>	201
Zdeněk Uhlíř, <i>Středověké kazatelské sbírky a jejich místo v procesu kázání</i>	211
András Németh, <i>Teaching, Learning and Preaching in Fifteenth-century Rhyming Decalogue</i>	221
Stanislava Kuzmová, <i>An Exemplary Shepherd: Thema „Ego sum pastor bonus” and Sermons on Saint Stanislaus of Kraków in the Later Middle Ages</i>	235
Tomasz Wiślicz, <i>Duchowieństwo parafialne a religia ludowa na wsi polskiej XVII–XVIII wieku</i>	257
Alicja Szulc, <i>Kaznodziejstwo bernardyńskie w misji duszpasterskiej Kościoła polskiego w okresie późnego średniowiecza</i>	271
Anna Zajchowska, <i>Quadruplex est modus faciendi librum. Kazania ad clerum z rękopisu I Q 377 Biblioteki Uniwersytetu Wrocławskiego w świetle średniowiecznej teorii autorstwa</i>	281

V

Ortodoksja i heterodoksja / Orthodoxy and Heterodoxy

Paweł Kras, <i>Repression of Heresy in Late Medieval Poland</i>	309
Martin Nodl, <i>Häresie in der Häresie. Toleranz und Intoleranz in Böhmen in der zweiten Hälfte des 15. Jahrhunderts. Die Utraquisten und die Brüderunität</i>	331
Jitka Komendová, <i>Verurteilung — Toleranz — Gleichgültigkeit. Zur Aufnahme der katholischen Welt in der altrussischen Literatur des 13. und 14. Jahrhunderts</i>	345
Julia Verkholantsev, <i>Obieg tekstów katolickich wśród prawosławnych Rusinów (XV–XVI w.)</i>	357